

Öğrenci Hemşirelerin Eğitimlerine İlişkin Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi 3

Ayla Ünsal¹

Papatya Karakurt²

Nursel Cengiz³

Gamze Kumral⁴

Özet

Amaç: Bu araştırma, öğrenci hemşirelerin eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın evrenini bir hemşirelik bölümündeki 831 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemine gidilmemiş olup evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Okulda olmayan ve zamansızlık nedeniyle çalışmaya katılmak istemeyen öğrencilerin dışındaki 526 (%63.2) hemşirelik öğrencisi gönüllü olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Veriler tanıtıcı özelliklerin sorulduğu anket formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form (ÖDÖ) ile toplanmıştır. Sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, chronbach's α , bağımsız gruplarda t testi, one way-Anova ve LSD post hoc analizleri ile veriler değerlendirilmiştir. ÖDÖ-Kısa Formu Baykal ve arkadaşları tarafından 2011 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu çalışmadaki ÖDÖ-Kısa Formun chronbach's α değeri .97 olup oldukça yüksek bulunmuştur.

Bulgular: Öğrencilerin %31.9'u 1. sınıfta okumakta, %64.6'sı kadın, %30.8'i erkek ve %69.2'si 17-21 yaş grubundadır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması $3.10 \pm .76$ olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları

- 1 Prof.Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kırşehir, ay_unsal@hotmail.com, 0000-0003-3319-1600.
- 2 Prof.Dr. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, pkarakurt@erzincan.edu.tr, 0000-0003-0330-9807.
- 3 Hemşire, Dr. Sami Ulus Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara, nursel.cengiz@gmail.com, 0000-0001-7882-4411.
- 4 Hemşire, Bursa Şehir Hastanesi, Bursa, gamzekumral97@gmail.com, 0009-0001-8823-0083.

ve öğrencilerin bunlardan aldıkları puan ortalamaları; öğretim elemanları ($3.27 \pm .81$), okul yönetimi ($3.14 \pm .85$), kararlara katılım ($3.15 \pm .86$), bilimsel, sosyal ve teknik olaylar ($2.97 \pm .84$), eğitim öğretimin niteliği ($3.00 \pm .87$) şeklindedir. Ölçek bütününde ya da alt boyutlarda ortalama puan 1'e yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, 5'e yaklaştıkça doyumunun yüksek olduğu söylenmektedir. Bu durum dikkate alındığında öğrencilerin doyumlarının normalin üstünde yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin ailelerinin gelir durumları ($p < 0.05$), yaşları ($p < 0.01$) ve sınıfları ($p < 0.001$) ile eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Yapılan ileri istatistiksel analize göre ailelerinin gelir durumu fazla olanların, 17-21 yaş grubundakilerin ve 1. sınıfta okuyan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri normalin az da olsa üzerinde yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak, öğrencilerin eğitime ilişkin doyum düzeylerini her geçen gün daha fazla yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu konuda başta üniversite ve okul yöneticileri olmak üzere okuldaki akademik ve idari personele de pek çok sorumluluk yüklenmelidir.

GİRİŞ

Hemşirelik eğitimi, çeşitli öğretim-öğrenme stratejileri klinik muhakemenin geliştirilmesi ve temel program çıktılarının elde edilmesine yönelik olmalıdır (Gaspar and Banayat, 2024). Teknolojik yenilik, son yıllarda yalnızca toplumsal değişimi etkilemekle kalmamış, aynı zamanda eğitim dönüşümünün de başlıca itici gücü olmuştur. Ortaöğretim sonrası eğitimin en yeni tüketicileri, sözde 'dijital yerliler', eğitimin daha fazla kullanılabilirlik ve kolaylık sunan bir şekilde sunulmasını beklemeye başlamıştır (Sinclair et al., 2015). Hemşirelik eğitimi yıllar içinde, öğrenci merkezli yaklaşımlara ve yöntemlere odaklanan teknoloji destekli öğrenmenin entegrasyonu ile gelişmeye devam etmektedir (Gaspar and Banayat, 2024). Hemşirelik eğitiminin, lisans hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşüncelerini geliştirmeye odaklanan öğretim stratejilerini içermesi ve onları mesleki sorumluluklarına hazırlaması son derece önemlidir (Papp et al., 2014). Tüm bu durumlar öğrencilerin eğitimlerine yönelik doyum düzeylerini etkilemektedir.

Son yıllarda sağlık hizmetlerinin kalitesi, sürekli kavramsal ve metodolojik inşaa sürecinden geçerek büyüklük kazanmıştır. Kurumların kendine özgü nitelikleri göz önüne alındığında sağlık kalite seviyelerinin belirlenmesi büyük bir karmaşıklık gerektirmektedir. Çünkü giderek daha yüksek kalite standartlarına sahip olmaları, hizmetlerini ölçmenin yollarını aramalarına neden olmaktadır. Sağlık hizmetlerine olan talep artarken, kurumların

kullanıcıların aldıkları bakımla ilgili memnuniyetini sağlama sorumluluğu da artmaktadır ve bu sorumluluk doğrudan hemşirelik tarafından sağlanan bakımla ilgilidir. Bakım kalitesinin sağlanması, kurumun ve çalışanlarının sağlık üretme ve hizmetlerini kullananların yaşam kalitesini yükseltme misyonuna uyması için son derece önemlidir. Hemşire ayrıcalıklı bir meslektir. Bu nedenle sağlıklı/hasta bireylerle doğrudan etkileşime girebilir ve benzersiz olan referanslarına yaklaşarak onların istek ve beklentilerini anlayabilir ve böylece bakım kalitesinin olgunlaşmış uygulamasını gerçekleştirebilir (Rocha and Trevisan, 2009; Santos et al.,2017). Dolayısıyla memnuniyetin, kullanıcının bir hizmeti kullanma veya bir ürünü satın alma deneyimine beklentilerine göre verdiği tepki olarak tanımlandığı bilinmektedir. Memnuniyet, kullanıcıların hizmet kalitesini istedikleri veya beledikleriyle karşılaştırarak derecelendirmeleri nedeniyle kalite standartlarından oluşmaktadır (Rodrigues et al., 2012). Kullanıcı memnuniyeti, “farklı sağlık hizmeti boyutlarının olumlu bireysel değerlendirmeleri” olarak tanımlanabilir (Santos et al.,2017). Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı’na uygulanan yeni eğitim paradigması, Avrupa eğitim sistemlerini tanımayı ve dünya yüksek öğrenim lideri olmayı amaçlamaktadır (ENQA, 2005). Bu bağlamda, hemşirelik eğitimi ve öğretimi, hemşirelik öğrencilerinin gerekli yeterlilikleri edinmek için teorik, pratik ve klinik bilgiyle geldiği modüler teori-pratik entegrasyon sistemi de dahil olmak üzere belirgin nitel ve nicel değişikliklere uğramaktadır (Cervera-Gasch et al., 2022).

Hemşirelik okulu müfredatları genellikle hemşirelik uygulamasının temel çekirdeği olarak bakıma atıfta bulunsa da öğrenciler genellikle bakımı hemşirelik uygulamasının tüm yönlerine nasıl entegre edeceklerini anlama ve bilme konusunda bir eksikliğe sahiptir. Hemşirelik müfredatları genellikle psikomotor becerileri ve bilgiyi geliştirmeye daha fazla odaklanma eğilimindedir ve bazen “olmaktan ziyade yapmak” olarak adlandırılan hastalarla nasıl etkileşime girildiğine daha az odaklanmaktadır. Öğrenciler, bakım uygulaması için sözel ve sözel olmayan bakım davranış becerilerini entegre etmek için yeterli, amaçlı öğrenme fırsatlarına sahip olmayabilirler. Sözel ve sözel olmayan davranışları öğrenmenin zor olduğunu ve psikomotor becerileri öğrenmenin daha önemli olduğunu düşünürler (Mårtensson et al., 2023). Bu durumda öğrencilerin eğitimlerine yönelik memnuniyet/doyum algılarını etkileyebilmektedir.

Hemşirelik eğitimi ile ilgili olarak birçok etkili faktör araştırılmış olsa da, hemşirelik öğrencisi başarısında sosyal faktörlerin rolünü araştıran çok az çalışma vardır. Hemşirelik öğrencilerinin başarılı akademik başarılarını ve istihdamlarını yönlendiren olumlu yaklaşımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Akademik dayanıklılıkla ilişkili faktörleri inceleyen araştırmalar, hemşirelik

okulu başarısını artırabilecek daha etkili eğitim stratejileri geliştirmek için gerekli bilgileri sağlayacaktır (Hwang and Shin,2018). Eğitim hedefleri arasında, öğrencilerin karar alma becerilerini, kanıta dayalı hemşireliği ve standartlaştırılmış terminolojiyi kullanma ile bilişim yeteneğini geliştirmek giderek daha önemli hale gelmektedir (Zhang et al.,2021). Öğrencilerin bu eğitim hedeflerine ulaşması eğitimlerine yönelik doyum düzeylerini de artıracaktır.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini incelemek için planlanmıştır.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkiliyor mu?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma tanımlayıcı türde bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini bir fakültenin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 831 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemine gidilmemiş olup evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplanma tarihleri içerisinde bölümde olmayan ve zamansızlık nedeniyle çalışmaya katılmak istemeyen öğrencilerin dışındaki 526 (%63.2) hemşirelik öğrencisi gönüllü olarak araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan “Tanıtıcı Özellikler Formu” ve öğrencilerin eğitimlerine ilişkin doyumlarını belirlemek için “Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form (ÖDÖ)” kullanılmıştır.

Tanıtıcı Özellikler Formu: Bu formda öğrencilerin yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, gelir düzeyi algısı, barınma yeri, sigara-alkol kullanma durumu, okulu tercih etme durumu, başarı düzeyi, bölümünden memnuniyet durumu, sosyal-bilimsel etkinliklere katılma durumu ve öğrenci kulüplerine katılma durumunu içeren sorular yer almaktadır.

Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form (ÖDÖ): Hemşirelik okullarında öğrenim gören öğrencilerin doyumunu belirlemek için daha önce Baykal, Sökmen ve Korkmaz (2002) tarafından geliştirilmiş olan “Öğrenci

Memnuniyeti Ölçeğini”, günümüz koşullarına uyarlamak ve kısa formunu oluşturarak kullanımını kolaylaştırmak amacıyla Baykal, Harmancı, Eşkin, Altuntaş, Sökmen tarafından yenilenmiştir. Ölçeğin geçerliğini test etmek için; kapsam geçerliği (uzman görüşü) ve yapı geçerliği (faktör analizi), güvenilirliğini test etmek için ise değişmezliği (test-tekrar test) ve iç tutarlılığı (Cronbach Alpha katsayısı ve madde toplam puan korelasyonu) sınanmıştır. Araştırmacılar tarafından uzman görüşüne sunulan ölçeğin tüm maddelerinin kapsam geçerlik indeksleri .80’in üzerinde bulunmuştur. Zamana göre değişmezliği sınamak için yapılan analizler sonucunda ise iki hafta ara ile gerçekleştirilen ölçümler arasında anlamlı fark olmadığı ($t=1.283, p=0.208$), ölçümler arasında pozitif yönde, güçlü ve istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı ilişki olduğu ($r=0,87, p<0.000$) bulunmuştur. Formun Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Baykal ve ark. (2011) tarafından yapılmıştır. Her bir alt boyuttan alınan toplam puan alt boyuttaki madde sayısına bölünerek aritmetik ortalaması alınır. Buna göre her bir alt boyutta alt boyut puan ortalaması ve ölçek toplam puanı 1 ve 5 arasında değişmektedir. Ölçek bütününde ya da alt boyutlarda ortalama puan 1’e yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, 5’e yaklaştıkça doyumunun yüksek olduğu söylenmektedir (Baykal ve ark., 2011). Bu araştırmadaki ölçeğin güvenilirlik katsayısı .97 olarak saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak veri toplama formları öğrencilere sınıf ortamında yüz yüze doldurmaları istenmiştir. Verilerin toplanması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS for Windows 25.0 istatistik programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde “sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, chronbach’s α , bağımsız gruplarda t testi, one way-ANOVA ve LSD post hoc analizleri” kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için ilgili bölümden yazılı izin alınmıştır. Örneklemi oluşturan öğrencilere araştırmanın amaç ve yararları, araştırmadaki rolleri belirtilmiş, araştırmaya katılmaya isteklilik, gönüllülük ilkesine özen gösterilmiştir. Araştırmada kişisel hakların gözetilmesi gerekliliğinden ötürü “Bilgilendirilmiş Onam”, “Gönüllülük” ve “Gizliliğin Korunması” etik ilkelerine uyulmuştur. Araştırma sürecinde “İnsan Hakları Helsinki Deklarasyonuna” uygun davranılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, sadece bir hemşirelik bölümünün öğrencileri ile gerçekleştirildiği için elde edilen sonuçlar sadece bu hemşirelik öğrencilerine genellenebilir. Bu araştırmada elde edilen veriler, kullanılan ölçek ve araştırma grubu ile sınırlıdır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %31.9'u 1. sınıfta okumakta, %64.6'sı kadın, %30.8'i erkek ve %69.2'si 17-21 yaş grubundadır. Çoğunlukla anneleri (%45.6) ve babaları (%30.8) ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin %60.6'sının ailelerinin geliri giderine eşit, %49.4'ü devlet/özel yurttan kalmaktadır. Öğrencilerin %57.2'si sağlığını iyi olarak algılamakta, %4.4'ü kronik hastalığa sahip, %62.9'u okulu orta derecede isteyerek geldiğini, %77.9'u okul başarısını orta olarak nitelendirdiğini, %68.4'ü bölümünden memnun olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler sürekli ya da bazen sosyal (%79.9), bilimsel (%57.6) etkinliklere ve öğrenci kulüplerine (%51.3) katıldıklarını söylemişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=526)

Tanıtıcı Özellikler		Sayı	%
Öğrenim Şekli öğretim	Normal	326	62.0
	İkinci öğretim	200	38.0
Sınıf	1. Sınıf	168	31.9
	2. sınıf	111	21.1
	3. sınıf	152	28.9
	4. sınıf	95	18.1
Yaş	17-21 yaş	364	69.2
	22-26 yaş	162	30.8
Cinsiyet Kadın		340	64.6
	Erkek	186	35.4
Gelir durumu yok az	Geliri	33	6.3
	Geliri giderinden	90	17.1
	Geliri giderine eşit	319	60.6
	Geliri giderinden fazla	84	16.0
Barınma yeri Yurt	Devlet/Özel	260	49.4
	Apart	77	14.6
	Yalnız ya da arkadaşları ile evde	102	19.4
	Aile ile evde	87	16.5

Okulu tercih etme durumu	Çok isteyerek	114	21.7
	Orta düzeyde isteyerek	331	62.9
	Hiç istemeyerek	81	15.4
Okul başarı düzeyi	Yüksek	77	14.6
	Orta	410	77.9
	Düşük	39	7.4
Bölümünden memnuniyet düzeyi	Çok memnun	93	17.7
	Memnun	360	68.4
	Hiç memnun değil	73	13.9
Sosyal etkinliklere katılma	Evet	106	20.2
	Bazen	314	59.7
	Hayır	106	20.2
Bilimsel etkinliklere katılma	Evet	48	9.1
	Bazen	255	48.5
	Hayır	223	42.4
Öğrenci kulüplerine katılma	Evet	58	11.0
	Bazen	212	40.3
	Hayır	256	48.7

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin ölçeğin toplam puan ortalaması $3.10 \pm .76$ olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları ve öğrencilerin bunlardan aldıkları puan ortalamaları; öğretim elemanları ($3.27 \pm .81$), okul yönetimi ($3.14 \pm .85$), kararlara katılım ($3.15 \pm .86$), bilimsel, sosyal ve teknik olaylar ($2.97 \pm .84$), eğitim öğretimin niteliği ($3.00 \pm .87$) şeklindedir. Ölçek bütününde ya da alt boyutlarda ortalama puan 1'e yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, 5'e yaklaştıkça doyumunun yüksek olduğu söylenmektedir. Bu durum dikkate alındığında öğrencilerin doyumlarının normalin üstünde yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Öğrenci Doyum Ölçeği ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları (n=526)

Ölçek Toplam ve Alt Boyutları	Min	Max	Ort±SS
Öğretim Elemanları Alt Boyutu	1.00	5.00	3.27±.81
Okul Yönetimi Alt Boyutu	1.00	5.00	3.14±.85
Kararlara Katılım Alt Boyutu	1.00	5.00	3.15±.86
Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar Alt Boyutu	1.00	5.00	2.97±.84
Eğitim Öğretimin Niteliği Alt Boyutu	1.00	5.00	3.00±.87
Toplam Puan	1.00	5.00	3.10±.76

Öğrencilerin sınıfları ile eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Yapılan ileri istatistiksel analize göre 1. sınıfta okuyan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş gruplarına göre eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Yapılan ileri istatistiksel analize göre 17-21 yaş grubundakilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarına göre eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Yapılan ileri istatistiksel analize göre ailelerinin gelir durumu fazla olanların diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin okulu isteyerek tercih etme durumuna göre ÖDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Okulu çok isteyerek tercih eden öğrencilerin doyum düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin okul başarı durumuna göre ÖDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Okul başarısı yüksek olan öğrencilerin doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin bölümünden memnun olma durumuna göre ÖDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bölümünden çok memnun olan öğrencilerin doyum düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumlarına göre ÖDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılan öğrencilerin doyum düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim şekli, cinsiyeti, barınma yeri ve sosyal etkinliklere katılma durumuna göre ÖDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Doyum Ölçeği ve Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=526)

Tanıtıcı Özellikler	n (%)	Öğrenci Doyum Ölçeği ve Alt Boyutları											
		Öğretim elemanları X± SD	Test / p	Okul yönetimini X± SD	Test / p	Kararlara katılım X± SD	Test / p	Bilimsel sosyal ve teknik olanaklar X± SD	Test / p	Eğitim öğretim niteliği X± SD	Test / p	Ölçek Toplam X± SD	Test / p
Öğrenim Şekli Normal	326 (62.0)	3.24±.82	t=-1.105 p>0.05	3.09±.87	t=-1.728 p>0.05	3.12±.86	t=-.956 p>0.05	2.90±.83	t=-2.501 p<0.05	2.94±.88	t=-1.989 p<0.05	3.05±.76	t=-1.950 p>0.05
Sınıf													
İkinci	200 (38.0)	3.32±.80		3.22±.80		3.20±.86		3.09±.84		3.10±.86		3.18±.74	
1. Sınıf	168 (31.9)	3.66±.66		3.48±.76		3.39±.82		3.18±.79		3.32±.84		3.40±.67	
2. sınıf	111 (21.1)	3.17±.83	F=28.918 p<0.001	3.05±.85	F=18.437 p<0.001	3.10±.83	F=11.008 p<0.001	2.99±.85	F=7.817 p<0.001	3.32±.84	F=16.192 p<0.001	3.05±.75	F=19.803 p<0.001
3. sınıf	152 (28.9)	3.22±.77		3.09±.77		3.16±.78		2.91±.78		2.91±.78		3.04±.68	
4. sınıf	95 (18.1)	2.78±.89		2.73±.89		2.78±.94		2.68±.90		2.60±.91		2.70±.80	
Yaş													
17-21 yaş	364 (69.2)	3.36±.78	t=3.825 p<0.001	3.21±.84	t=2.756 p<0.01	3.21±.83	t=2.423 p<0.05	3.03±.82	t=2.262 p<0.01	3.07±.85	t=2.851 p<0.01	3.17±.74	t=3.194 p<0.01
22-26 yaş	162 (30.8)	3.07±.84		2.99±.84		3.02±.91		2.85±.87		2.84±.90		2.94±.78	
Cinsiyet													
Kadın	340 (64.6)	3.26±.81	t=-.398 p>0.05	3.12±.86	t=-.635 p>0.05	3.18±.84	t=-.890 p>0.05	2.97±.83	t=-.193 p>0.05	3.00±.86	t=-.120 p>0.05	3.09±.76	t=-.166 p>0.05
Erkek	186 (35.4)	3.29±.82		3.17±.82		3.11±.90		2.98±.86		3.01±.89		3.11±.75	
Gelir													
Geliri yok	33 (6.3)	3.46±.77		3.37±.72		3.13±.95		2.96±.81		3.09±.91		3.20±.70	
Geliri gıdelerinden az	90 (17.1)	3.09±.87	F=3.053 p<0.05	2.96±.92	F=3.053 p<0.05	3.01±.85	F=2.281 p>0.05	2.79±.86	F=2.434 p>0.05	2.77±.95	F=3.397 p<0.05	2.91±.81	F=3.161 p<0.05
Geliri giderime eşit	319 (60.6)	3.28±.80		3.13±.84		3.15±.87		2.98±.83		3.01±.85		3.10±.75	
Geliri giderinden fazla	84 (16.0)	3.36±.77		3.28±.82		3.35±.76		3.13±.83		3.18±.81		3.25±.73	
Barınma Durumu/Ozel Yurt													
Barınma Devlet/Ozel Yurt	260 (49.4)	3.29±.82		3.17±.86		3.14±.86		2.96±.86		3.03±.87		3.11±.76	
Apart	77 (14.6)	3.11±.83		3.02±.86		3.05±.84		2.95±.86		2.92±.87		3.00±.77	
Yalnız yaa arkadaşları ile birlikte	102 (19.4)	3.28±.73		3.11±.76		3.08±.85		2.93±.75		2.91±.83		3.05±.69	
87 (16.5)	3.34±.85			3.21±.89		3.36±.89		3.08±.85		3.10±.92		3.20±.79	
Okulu tercih etmeyerek													
Çok isteyerek	114 (21.7)	3.49±.83		3.40±.90		3.29±.91		3.17±.84		3.19±.95		3.30±.80	
Orta düzeyde isteyerek	331 (62.9)	3.27±.76	F=10.764 p<0.001	3.12±.79	F=10.764 p<0.001	3.17±.81	F=4.603 p<0.01	2.96±.80	F=6.285 p<0.01	3.00±.82	F=6.285 p<0.01	3.09±.71	F=9.204 p<0.001
Hiç istemeyerek	81 (15.4)	2.97±.88		2.84±.90		2.91±.94		2.75±.93		2.74±.90		2.83±.82	
Okul başarısı													
Yüksek	77 (14.6)	3.37±.85		3.19±.88		3.23±.88		3.04±.86		3.01±.85		3.16±.77	
Orta	410 (77.9)	3.29±.77	F=5.321 p<0.01	3.17±.81	F=4.771 p<0.01	3.16±.84	F=1.843 p>0.05	2.99±.81	F=4.209 p<0.05	3.03±.87	F=2.764 p>0.05	3.12±.73	F=4.592 p<0.05
Düşük	39 (7.4)	2.88±1.03		2.74±1.02		2.91±1.04		2.60±1.00		2.69±.87		2.75±.89	
Bölgemünden													
Çok memnun	93 (17.7)	3.57±.82		3.41±.89		3.27±.92		3.14±.83		3.24±.94		3.32±.78	
Memnun	360 (68.4)	3.30±.75	F=16.858 p<0.001	3.17±.80	F=16.858 p<0.001	3.21±.82	F=11.005 p<0.001	3.01±.82	F=12.682 p<0.001	3.04±.84	F=16.581 p<0.001	3.14±.71	F=20.724 p<0.001
Hiç memnun değil	73 (13.9)	2.72±.84		2.67±.86		2.72±.87		2.54±.81		2.50±.76		2.62±.73	
Sosyal etkinlikler													
Evet	106 (20.2)	3.43±.81		3.21±.84		3.23±.95		3.07±.90		3.09±.94		3.20±.79	
Hayır	48 (9.1)	3.52±.78		3.40±.82		3.30±.96		3.28±.92		3.21±.96		3.34±.80	
Bilimsel etkinlikler													
Evet	255 (48.5)	3.39±.72		3.24±.81		3.24±.81		3.06±.77		3.11±.81		3.21±.67	
Hayır	223 (42.4)	3.08±.88	F=6.365 p<0.01	2.93±.93	F=1.402 p>0.05	3.15±.92	F=6.37 p>0.05	2.86±.99	F=9.778 p<0.001	2.94±.96	F=7.71 p>0.05	2.99±.90	F=1.976 p>0.05
Öğrenci kulüpleri													
Evet	58 (11.0)	3.60±.78		3.38±.84		3.38±.97		3.15±.92		3.28±.93		3.35±.79	
Hayır	212 (40.3)	3.38±.69	F=12.223 p<0.001	3.26±.73	F=12.223 p<0.001	3.27±.74	F=8.387 p<0.001	3.13±.72	F=11.045 p<0.001	3.14±.76	F=10.575 p<0.001	3.23±.63	F=12.972 p<0.001
Hayır	256 (48.7)	3.11±.88		2.98±.91		3.00±.90		2.80±.88		2.83±.91		2.93±.81	

TARTIŞMA

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüme yönelik aldıkları eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerinin ortanın üstünde yüksek olduğu saptanmıştır. Baykal ve ark.nın (2011) hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışma sonucu da bu araştırma bulgusuna benzerlik göstermektedir. Ulusoy ve ark.nın (2010) yaptığı bir çalışmada ise hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeyi “orta” olarak değerlendirilmiştir. Kaynar ve ark.nın (2006) yaptığı bir çalışmada ise bu araştırma bulgusundan farklı olarak düşük bulunmuştur. Güven ve ark.nın (2021) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden orta düzeyde memnun oldukları belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusundan farklı olarak yapılan birçok çalışmada da öğrencilerin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır (Ciftcioglu ve ark., 2019; Kantek ve Kazanci, 2012; Egelioglu ve ark., 2011; Baykal ve ark., 2003). Çalışma sonuçlarının farklılık göstermesi bölgesel ve kurumsal olarak aldıkları eğitim farklılıklarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sınıf durumunun eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği ve 1. sınıfta okuyan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ulusoy ve ark.nın (2010) yaptığı bir çalışmada da , 2. sınıf dışarıda tutulduğunda, sınıf arttıkça öğrenci memnuniyetinin azaldığı ve memnuniyet düzeyi yönünden yapılan karşılaştırmalarda sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Güven ve ark.nın (2021) yaptığı çalışmada da çalışma bulgularına göre hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyi en düşük olanlar 1. sınıf hemşirelik öğrencileri, hemşirelik eğitiminden memnuniyeti en yüksek olanlar 4. sınıf hemşirelik öğrencileri olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç üzerinde öğrencilerin bölümünden memnun olma oranının (%68.4) fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin yaş gruplarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği ve 17-21 yaş grubundakilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Güven ve ark.nın (2021) yaptığı bir çalışmada ise 26-30 yaş grubunda olanların diğer yaş gruplarındaki öğrencilere göre hemşirelik eğitiminden memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusundan farklı olarak Chen ve Lo (2015) da çalışmalarında öğrencilerin yaşının eğitimden memnuniyet durumlarına etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Yaş ilerledikçe

sorumlulukların artması, farklı rollerin üstlenilmesi eğitime yönelik memnuniyeti olumsuz etkilemektedir.

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği ve ailelerinin gelir durumu fazla olanların diğer gruplardaki öğrencilere göre doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusundan farklı olarak yapılan birçok çalışmada da gelir durumunun öğrencilerin eğitimlerine ilişkin memnuniyet durumlarını etkilemediği belirlenmiştir (Güven ve ark., 2021, Koç, 2019; Egelioglu ve ark., 2011). Gelir durumu düzeyi öğrencilerin eğitim sürecindeki imkanlardan yararlanma durumlarını da etkileyebileceği düşünüldüğünde yararlanma durumu ve beklentiler düzeyinde de eğitimden memnuniyeti etkileyebileceği söylenebilir (Güven ve ark., 2021). Gelir durumunun yüksek olması eğitime yönelik gereksinimlerin karşılanmasını sağladığı için memnuniyet durumlarını da olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin okulu isteyerek tercih etme, okul başarı ve bölümünden memnun olma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusuna benzer olarak hemşirelik öğrencileri ile yapılan birçok çalışmada da hemşireliği isteyerek tercih eden öğrencilerin hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri isteyerek tercih etmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur (Güven ve ark. 2021; Kaçan ve Palloş, 2020; Koç, 2019). Güven ve ark.nın (2021) yaptıkları çalışmada bu araştırma bulgusuna benzer olarak okul başarısının öğrencilerin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerini etkilediği belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusundan farklı olarak akademik başarının hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyeti etkilemediği bulunmuştur (Kaçan ve Palloş, 2020; Koç, 2019; Ak, 2017). Okulu isteyerek tercih etme beraberinde okul başarısını ve bölümünden memnuniyeti getirmektedir.

Öğrencilerin bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği ve bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılan öğrencilerin doyum düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu araştırma bulgusundan farklı olarak Güven ve ark.nın (2021) yaptıkları çalışmada ise bilimsel etkinliklere katılma, öğrenci topluluklarına katılma durumu ile Öğrenci Doyum Ölçeği (ÖDÖ-KF) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına rağmen, sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılan hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri bu etkinliklere katılmayan öğrencilere göre daha iyi olduğu belirlenmiştir (Güven ve ark., 2021). Bu araştırma bulgusuna benzer olarak Yangın ve Kırca'nın hemşirelik öğrencileriyle

yaptığı çalışmada da bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılan öğrencilerin eğitimlerinden memnuniyet düzeyi katılmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Yangın ve Kırca, 2013). Öğrencilerin öğrenim gördükleri dönemlerde farklı aktivitelere katılmaları ve sorumluluk almaları eğitimlerinden memnuniyet durumlarını olumlu yönde etkilemektedir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin öğrenim şekli, cinsiyeti, barınma yeri ve sosyal etkinliklere katılma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilemediği belirlenmiştir. Bu araştırma bulgusuna benzer olarak hemşirelik öğrencileri ile yapılan birçok çalışmada da hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetleri ile hemşirelik eğitimi memnuniyetleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Güven ve ark., 2021; Kaçan ve Palloş, 2020; Ciftcioglu ve ark., 2019; Ak, 2017; Al Sebaee et al., 2017; Higazee, et al., 2017; Chen ve Lo, 2015; El Ansari, 2002). “Bu araştırma bulgusuna benzer olarak Güven ve ark.nın” (2021) yaptıkları çalışmada da öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilemediği saptanmıştır. Bu araştırma bulgularından öğrenim şekli, cinsiyet, barınma yeri ve sosyal etkinliklere katılma gibi değişkenlerin öğrencilerin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkili değişkenler olmadığını göstermektedir. Bunun için farklı bölgelerde daha çok öğrencilerle çalışmalar yapılması gerekmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin doyum düzeyleri normalin az da olsa üzerinde yüksek bulunmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sınıf durumunun, yaş gruplarının ve ailelerinin gelir durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin okulu isteyerek tercih etme, okul başarı ve bölümünden memnun olma, bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilediği, öğrenim şekli, cinsiyeti, barınma yeri ve sosyal etkinliklere katılma durumlarının eğitimlerine ilişkin doyum düzeylerini etkilemediği saptanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin eğitime ilişkin doyum düzeylerini her geçen gün daha fazla yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu konuda başta üniversite ve okul yöneticileri olmak üzere okuldaki akademik ve idari personele de pek çok sorumluluk yüklenmelidir.

Kaynaklar

- Ak, B. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Al Sebae, H.A., Aziz, E.M.A., Mohamed, N.T. (2017). Relationship between nursing students' clinical placement satisfaction, academic self-efficacy and achievement. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 6(02), 101-112. <http://doi.org/10.9790/1959-060203101112>.
- Baykal, Ü., Akgün, E., Sökmen, S., Yıldırım, D. (2003). Yüksekokulda okuyan hemşirelik öğrencilerinin doyumunun ve beklentilerinin analizi. I. Uluslararası & V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi, Nevşehir. Eylül, 2003.
- Baykal, Ü., Harmancı, A. K., Eşkin, F., Altuntaş, S., Sökmen, S. (2011). "Öğrenci Doyumu Ölçeği-Kısa Form" geçerlik-güvenirlilik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(4), 60-68.
- Baykal, Ü., Sökmen, S., Korkmaz, Ş. (2002). "Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği" geliştirme çalışması. *Hemşirelik Dergisi*, 12(49), 23-32.
- Cervera-Gasch A, González-Chordá González-Chordá VM, Ortiz-Mallasen V, Andreu-Pejo L, Mena-Tudela D, Valero-Chilleron MJ. (2022). Student satisfaction level, clinical learning environment, and tutor participation in primary care clinical placements: An observational study. *Nurse Education Today* 108, January 2022, 105156.
- Chen, H.C., Lo, H.S. (2015). Nursing student satisfaction with an associate nursing program. *Nursing Education Perspectives*, 36(1), 27-33. <https://doi.org/10.5480/13-1268>.
- Çiftçiöğlü, G., Alan, H., Bekar, E.O. (2019). The effect of satisfaction in implementing professional behaviors in nursing students. *International Journal of Caring Sciences*, 12(2), 844-851.
- Egeliöğlü, N., Arslan, S., Bakan, G. (2011). Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarının akademik başarıları üzerine etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 13(1), 14-24.
- El Ansari, W. (2002). Student nurse satisfaction levels with their courses: Part I-effects of demographic variables. *Nurse education today*, 22(2), 159-170. <https://doi.org/10.1054/nedt.2001.0682>
- Gaspar AD, Banayat AC. (2004). Undergraduate Student Nurses' Satisfaction, Self-confidence, and Perception of High-fidelity Simulation-based Learning on Critically-ill Patients. *Acta Med Philipp*. 15;58(12):110-117. doi: 10.47895/amp.v58i12.10240.
- Güven ŞD, Ünsal A, Çakıcı N. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimlerine İlişkin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*. 25(86), 583-596.

- Higazee, M.Z.A., Rayan, A., Ades, M.A. ve Alrawashdeh, F. (2017). Nursing students' satisfaction with their clinical experiences. *International Journal of Nursing and Health Science*, 4(2), 16-21.
- Hwang E, Shin S. (2018). Characteristics of nursing students with high levels of academic resilience: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 71, 54-59. doi: 10.1016/j.nedt.2018.09.011.
- Kaçan, C.Y. Palloş, A. (2020). Bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(3), 874-892. <http://doi.org/10.33715/inonusaglik.746511>.
- Kantek, F. Kazancı, G. (2012). An analysis of the satisfaction levels of nursing and midwifery students in a health college in Turkey. *Contemporary Nurse*, 42(1), 36-44. <https://doi.org/10.5172/conu.2012.42.1.36>.
- Kaynar A., Şahin A., Bayrak D., Karakoç G, Ülke, F. (2006). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Doyum Düzeyleri. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10 (3): 12-19.
- Koç, K. (2019). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin okuldan memnuniyet düzeyleri ve akademik başarı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Mårtensson S, Knutsson S, Hodges EA, Sherwood G, Broström A, Björk M. (2023). Undergraduate nursing students' experiences of practicing caring behaviours with standardised patients. *Scand J Caring Sci*. 37(1), 271-281. doi:10.1111/scs.13077.
- Papp KK, G.C. Huang, Lauzon PKK, Clabo D. Delva, M. Fischer, L. Konopasek, R.M. Schwartzstein, M. (2014). Gusic Milestones of critical thinking: a developmental model for medicine and nursing *Acad. Med*, 89 (5), 715-720, 10.1097/acm.0000000000000220.
- Rocha ESB, Trevisan, MA. (2009). Gerenciamento da qualidade em um serviço de enfermagem hospitalar. *Rev Lat-Am Enfermagem*. 17(2), 240-245.
- Rodrigues MK, Schmidt AS, Casassola M, Godoy LP, Lorenzett DB, Losekann, AG, et al. (2012). Satisfação do usuário internado em hospital público: uma pesquisa bibliográfica. In: *Simpósio de Ensino Pesquisa Extensão: Aprender e empreender na educação e na ciência; 2012 out 3-5; Santa Maria, Brasil*. Santa Maria: Unifra; 1-10.
- Santos MA, Sardinha AH, Santos LN. (2017). User satisfaction with the care of nurses. *Rev Gaucha Enferm*. 38(1), e57506. Portuguese, English. doi: 10.1590/1983-1447.2017.01.57506.
- Sinclair P, Kable A, Levett-Jones T. (2015). The effectiveness of internet-based e-learning on clinician behavior and patient outcomes: a systematic re-

view protocol. JBI Database System Rev Implement Rep. 13(1), 52-64. doi: 10.11124/jbisrir-2015-1919.

- Ulusoy H, Arslan Ç, Öztürk N, Bekar M. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimleriyle İlgili Memnuniyet Düzeylerinin Saptanması. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(2), 15-24.
- Yangın, B.H., Kırca, N. (2013). Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(1), 78-94.
- Zhang X, Li Y, Li H, Zhao Y, Ma D, Xie Z, Sun J. (2021). Application of the OMAHA System in the education of nursing students: A systematic review and narrative synthesis. Nurse Educ Pract. 57, 103221. doi: 10.1016/j.nepr.2021.103221.

